

Bijbelstudie: 1 Petrus 2: 1-10

Geliefde zusters en broeders,

De vraag die ons hier vanavond samen brengt, is de vraag: wie zijn wij ten diepste? Of anders gezegd: wat is onze identiteit? Als we het hebben over onze visie en missie dan is dat aan de orde. Wie zijn we?

Je kunt je natuurlijk afvragen of dat een vraag is, die we op dit moment moeten stellen. Iemand zou kunnen zeggen: onze identiteit is toch geen andere dan 1 jaar geleden, of 5 of 10 of 20 jaar geleden? Dat is in zekere zin zo.

Toch is er reden genoeg om je identiteit steeds weer te ijken. Wat betekent diezelfde identiteit voor vandaag de dag? Dat heeft zeker ook te maken met de situatie waar je in leeft. Dat is zelfs een reformatorisch principe, een principe dat we uit de Reformatie hebben meegekregen: *Ecclesia Reformata Semper Reformanda* dat betekent: de kerk die ge-reformeerd is, moet steeds weer ge-reformeerd worden. Er is reformatie nodig. Bezinning op de bronnen, bezinning op de vormgeving, bezinning op ons gemeente-zijn.

Wij bezinnen ons dus niet op onze identiteit om een andere identiteit aan te nemen, maar om juist onze identiteit inhoud en vorm te geven in onze situatie en onze tijd.

En daarbij wil ik ook het gelezen gedeelte betrekken. Want de apostel Petrus die daar naar de gelovigen toe iets zegt over wie ze zijn, doet eigenlijk bijna niets ander dan allemaal woorden uit het Oude Testament aanhalen. In die tien verzen komen allerlei Bijbelse verzen en beelden boven. Maar die begrippen en beelden past hij toe op de gemeente in de verstrooiing aan wie hij schrijft.

Zo hebben wij in onze tijd ook de Bijbelse begrippen en beelden toe te passen op onze situatie.

Het gedeelte dat wij vandaag hebben gelezen begint met onze levenswandel. Ik heb getwijfeld of ik niet verderop in het gedeelte zou moeten beginnen om meer vanuit het fundament te beginnen. Dat is Christus zelf. Het leek me echter toch beter om de gedachtegang van Petrus te volgen.

In hoofdstuk 1 heeft Petrus gesproken over een heilige levenswandel op grond van Gods heiligheid. En die heilige levenswandel krijgt hier een klank, die we allemaal wel kunnen beamen: het houdt in dat je alle slechte dingen wegdoet, alle bedrog, de onzuiverheid, de huichelarij dat is hypocrisie dat je hypocriet bent, jaloezie en kwade woorden over anderen, roddelen.

Slechte dingen moeten worden afgelegd. Afleggen sluit aan bij het beeld van kleding die je uittrekt. Het zijn dingen, waarvan we ons allemaal kunnen voorstellen dat je die moet wegdoen. Ik denk aan de moord op Marianne Vaatstra. Er is nu een verdachte opgepakt. Dat vindt iedereen een goede zaak. Slechtheid, leugen e.d. zijn afkeurenswaardig. Daar doen we niet aan mee.

Maar dat je ze moet afleggen betekent dat je je wel bewust bent dat je ze aanhebt. Blijkbaar gaat dat minder vanzelf dan we denken. Je merkt het aan de reacties van het dorp waar de man is opgepakt. Van hem hadden we dat nooit verwacht. Dan zou het iedereen kunnen zijn. En zo is het maar net. Leg dat af, zegt Petrus.

Tegenover die slechte dingen zet Petrus dan niet direct de goede dingen. Dat zou je misschien wel verwachten. Soms gebeurt dat ook wel. Doe niet dit, maar doe Maar Petrus neemt hier een andere insteek – Hij richt ons op de goede God. In de herziene Statenvertaling staat er dan: verlang naar de zuivere melk van het Woord. Dat staat er niet letterlijk – er staat letterlijk het verlangen naar de melk van het redelijke. Zo ongeveer wordt het ook nog vertaald in de oude Statenvertaling: en ook in de NBG-vertaling. De NBV vertaling geeft ‘woord’ met een kleine letter.

In ieder geval wil Petrus ons laten verlangen naar het goede. Dat wat logisch is, in overeenstemming met Gods bedoeling. Dat is wat met het redelijke wordt bedoeld. Het staat tegenover het slechte van vers 1, Dat geldt ook voor het woord zuiver. Daar staat letterlijk niet-bedrog.

De interpretatie van de Herziene Statenvertaling dat we daarvoor bij het Woord moeten zijn, lijkt me heel terecht. Maar dat er niet staat het Woord, maar het redelijke wil ik toch nog even uitbuiten. Wanneer u straks oplet bij de missie en visie komt dat nog wel terug. Het gaat om de redelijkheid, de logica van Gods Woord. Als christenen hebben we de opdracht om het leven te doodenken. Naar alles te kijken, vanuit God, vanuit zijn Woord. Ik vind dat een hele zinvolle gedachte die ons juist ook vanuit onze gereformeerde traditie wordt aangereikt. Heel het leven wordt tegen het licht gehouden, wordt doordacht vanuit God. Het is een traditie die zich heel erg bewust is dat het Woord zijn eigen kracht heeft, maar dat het Woord ook een doel heeft en dat het Woord ook vertaald moet worden.

Geen biblicisme dus. Ik weet niet of iedereen dat woord kent. Het heeft er mee te maken, dat je teksten uit de Bijbel zo maar gebruikt richting ons zonder dat je kijkt naar het gedeelte, waar zo'n tekst instaat. Alsof het losse teksten zijn, waarvan het verband niet uitmaakt. Zo niet.

Ik vind dat een kracht: het nadenken over hoe je de woorden van de Bijbel vertaalt, het zoeken, het spitten, het overdenken. Bij gesprekken die er zijn over onze gemeente, over zorgen over onze gemeente, hoor ik niet zo vaak, dat er niet genoeg aandacht is voor God en Zijn Woord. Laten we dat dan ook positief benoemen. Dat is een kracht. Zo mogen we groeien, zoals in vers 2 staat, in sommige vertalingen staat erbij: in de redding, zoals in een groot aantal handschriften ook staat.

Er zijn wel andere dingen die worden genoemd, die ons meer zorgen geven. Daar kom ik nu bij.

Petrus gebruikt in vers 2 het beeld van pasgeboren kinderen die verlangen naar de moedermelk. Op andere plekken in de Bijbel wordt het beeld van moedermelk gebruikt om aan te geven dat de gemeente nog niet toe is aan het vaste voedsel. Zo is het hier niet bedoeld. Hier gaat het alleen maar om het verlangen. Zoals een kind verlangt naar moeder, zo verlangt een kind van God naar het Woord van God. De zuigbehoefte is groot. Je wordt door de Bijbel naar God zelf getrokken. Het kind proeft in de moedermelk de goedheid, de goedertierenheid van de moeder. Zo proeft een kind van God Zijn goedheid in Zijn woord.

Petrus wijst hier op 2 verzen uit het O.T. Ik noem Jesaja 55: 1. ‘O, alle dorstigen, kom tot de wateren, en u die geen geld hebt, kom, koop en eet, ja, kom, koop zonder geld, zonder prijs, wijn en melk.’

Psalm 34: 9 ‘Proef en zie dat de HEERE goed is; welzalig de man die tot Hem de toevlucht neemt.’

Dus gaat het om het proeven dat de Here goedertieren is.

Daar ligt voor ons mijns inziens wel een punt. Proeven heeft natuurlijk alles te maken met ervaren. Gods goedheid wordt merkbaar, tastbaar, voelbaar. En daar horen we regelmatig een klacht. Juist als het gaat om het ervaren van de goedheid van de Here. Waar komen we dat tegen in de gemeente? Is dat er voldoende?

En zo niet, waar ligt dat aan? Zit het vooral in de cultuur, in alles wat we inademen? Hebben we geen antenne meer voor Gods Geest? Zijn de verschillen in beleving te groot geworden? Heeft het te maken, met God die Zich verbergt? Of moeten we ook kijken naar de eigen vormgeving? Zullen we ons moeten bezinnen op de vraag hoe de Geest in deze tijd onze harten raakt?

Vanuit de eerste drie verzen worden we door Petrus opgeroepen om naar Hem toe te komen als naar een levende steen. Het is dan even spannend wie Hem is in vers 4. Het kan niet anders of dat moet verwijzen naar Here in vers 3.

Tegelijkertijd kan Hem in vers 4 niet God de Vader betekenen, want het gaat over de steen die door God uitverkoren is en kostbaar. Het gaat in vers 4 dus over de Here Jezus. In vers 3 dan ook? Ik weet het niet sommige uitleggers laten dat in elkaar overvloeien. In ieder geval kun je zeggen dat je Gods goedheid vooral proeft in de Here Jezus. Ik wil graag nog even wijzen op een mooie woordspeling in dat verband. Het woord in vers 3 dat goedertieren betekent is chrestos. Chrestos is de Kurios, de Heer, staat er. En je hoort het al – dat lijkt wel veel op Christus is de Heer. Dat is blijkbaar het fundament. Laat dat in onze gemeente zo zijn en zo blijven.

Het beeld van Christus als uitverkoren hoeksteen werkt Petrus verder uit in de verzen 6-8. Daar krijgen de beide kanten van de steen hun plek. In vers 6 weer een aanhaling uit het Oude Testament. Jesaja 28 over de hoeksteen die vastheid geeft. Daar kun je op aan. Zo is Hij een kostbare steen voor de gelovigen.

In de verzen 7 en 8 komt ook de andere kant van de steen aan de orde. Dat het een struikelblok is voor wie niet gelooft. Geloof is beslissend. Er is een begrenzing ten opzichte van hen die Gods liefde niet beantwoorden. Liefde moet van twee kanten komen. Anders ga je je er zelfs aan ergeren. Wie zich stoot aan het Woord, stoot zichzelf van God af.

Er staat dan nog wel een moeilijk stukje tekst aan het eind van vers 8. Waartoe zij ook bestemd zijn. Hoewel je hierbij kunt denken aan Gods raadsbesluit, ligt de kern toch ergens anders. Et gaat er hier volgens mij om dat als je niet gelooft, het kruis van de Here Jezus een struikelblok is. Zoals ergens anders staat: voor de Joden een ergernis en voor de Grieken een dwaasheid. Zo is God toch niet. zo kan Hij niet zijn.

Christus plaats ons voor een beslissing. Ook dat hebben we uit te dragen. Liefde moet beantwoord worden en als het onbeantwoord blijft, dan struikel je daarover. De steen maakt dat ook duidelijk.

God is een God van wederkerigheid. Zo maakt dit alles ons niet passief. Ik grijp even terug op vers 3. We mogen naar Hem toekomen. We worden opgeroepen om naar Jezus toe te komen. Uitnodigender en klemmender kan het bijna niet. Het bijzondere is dat Jezus wordt aangeduid als levende steen. Dat geeft aan dat Hij geen willoos voorwerp is in Gods hand, maar ook zelf bewust betrokken. Vers 5 vind ik echt schitterend. Wij worden ook als levende stenen aangesproken. Hetzelfde beeld als voor Jezus geldt ook voor ons.

Stenen hebben een doel. Aan een losse steen heb je niet veel. Stenen hebben de bedoeling om samengevoegd te worden.

En zo zijn we bij het beeld dat uit dit gedeelte opkomt en waarom we voor dit gedeelte gekozen hebben. Het beeld van een huis, dat gebouwd wordt. Een geestelijk huis, waar offers worden gebracht. Dat is dus een tempel.

En in de tempel werken priester. Zij onderhouden contact met God, zou je kunnen zeggen. Ze brengen de offers. En zo mogen in het huis van de gemeente de offers worden gebracht. Goede werken, liefde en ontferming als een offer aan God. Zo woont God te midden van zijn volk.

Dit gedeelte is natuurlijk niet voor niets gekozen. Dit beeld wil de beleidscommissie, de kerkenraad graag aan u en jou meegeven. Het beeld van een huis van levende stenen. Daar zit die schitterende twee kanten aan. Aan de ene kant stenen – alleen nuttig in het collectief. Alleen samen bouw je iets. Maar aan de andere kant wel levend. De stenen zijn betrokken en actief. Niet in de eerste plaats naar elkaar of naar buiten toe, maar eerst in het gaan tot Jezus. Dan wordt er een huis gebouwd

Ik zeg het voorzichtig, maar toch: ik heb het gevoel dat daar nog wel een slag te maken is voor onze gemeente. Als het gaat om de gemeenschap. Hoewel er veel onderlinge betrokkenheid is, is er niet altijd de beleving van een gezamenlijk huis. Daar ligt nog wel iets. En als het gaat om de levende stenen. Levend is iets anders dan activistisch. Dat weet ik wel. En wij kunnen de stenen niet levend maken. Dat kan alleen als ze tot Christus gaan. Maar soms heb je die vraag wel: leeft het ook echt?

In vers 9 wordt dit herhaald en uitgewerkt. Er worden termen gebruikt die in het Oude Testament betrekking hebben op Israël, het volk van God. Het zijn teksten uit Deuteronomium die worden toegepast op het Nieuwtestamentische volk van God. En in vers 10 hoor je dan de verwondering bij Petrus. Dat dat zo is, komt alleen maar door Gods ontferming. Door zijn liefde.

Uitverkoren geslacht. God is het, die begint. Het is aan Hem te danken, dat hij in ons midden woont.

Koninklijk priesterschap. Als koningen mogen we ons plek innemen in de schepping en als priesters in contact staan met God, de Schepper.

Een heilig volk – apart gezet om Hem te dienen en voor Hem te leven .

Een volk dat God zich tot een eigendom maakte. God heeft zijn verbond gesloten. Jullie zijn van Mij. Hij heeft voor dit volk betaald – door Zijn Zoon.

Het eind van Vers 9 wil ik graag als laatste aan u, aan ons meegeven.. Dat is wel als kerkenraad ons doel, ons verlangen. Om vanuit dat geestelijke huis het goede van God ook te verkondigen. Het is niet zo dat dat in het geheel niet gebeurt. Gelukkig niet. maar we hebben wel het gevoel dat daar ook een slag te maken is. Dat kan alleen als we met elkaar dat geestelijke huis vormen. Waar allereerst God woont en Christus de Hoeksteen is. Dat zijn de grenzen. Maar waar levende stenen zijn, die samen een woonplaats bouwen voor de Here. Dan vloeit dat getuigenis naar buiten er uit.

Ik kom nu al dicht in de buurt van visie en missie. Straks wat minder theologisch verwoord.

Samenvattend vanuit deze Bijbelstudie:

1. Het Woord staat centraal – blijkt in dit Bijbelgedeelte,
Is een kracht van onze gemeente, hebben we te bewaren
2. Het Woord laat ons proeven hoe goed God is.
Daar liggen wel vragen richting onze tijd: wordt dat geproefd en beleefd?
3. Christus is het fundament. Alleen door Hem kunnen wij groeien
Daar hebben we elkaar op te wijzen en te bevragen.
4. De gelovigen worden geroepen levende stenen te zijn van het huis, waar God woont.
Dit vraagt om een doordenking en vormgeving in deze tijd.
5. De goedheid van God mogen we uitdragen.
We hopen toe te groeien naar een meer getuigend aanwezig zijn in de samenleving.